

Care for
Life and
Business

Welzijn geknipt op maat van uw kapsalon

Infobrochure

Welzijn geknipt op maat van uw kapsalon

1. Veiligheidsrisico's	4
1.1 Elektrische installaties en elektrisch materiaal	4
1.2 Brand en ontploffing	5
1.3 Val- en struikelgevaar	5
1.4 Snijgevaar	6
2. Gezondheidsrisico's	7
2.1 Spier-pees-botsaandoeningen	7
2.2 Huidaandoeningen	8
2.2.1 Irritatief contacteczeem (ortho-ergisch contacteczeem)	8
2.2.2 Allergisch contacteczeem	8
2.3 Aandoeningen van het ademhalingsstelsel	9
2.4 Spataders of varices	10
3. Andere risico's	11
3.1 Biologische risico's	11
3.2 Lawaai	11
3.3 Psychosociale risico's	11
4. Varia	13
4.1 EHBO	13
4.2 Moederschapsbescherming	13

Inleiding

Ze zijn talrijk aanwezig in België, de kappers¹. Alhoewel het op het eerste zicht vaak niet opvalt, kent ook dit beroep een aantal veiligheids- en gezondheidsrisico's. Wat veiligheid betreft zijn voornamelijk elektrische risico's, brandgevaar, vallen en struikelen en het oplopen van snijwonden belangrijk.

Het frequent contact met water en met chemische stoffen (kleur- en ontkleuringsmiddelen, permanent- en verzorgingsproducten ...) kan allerhande huidaandoeningen veroorzaken. De longen en de luchtwegen worden op de proef gesteld door irriterende scheikundige producten. Opname van deze stoffen in het bloed kan ook andere organen bedreigen.

Het voortbewegingsstelsel (spieren, pezen, botten ...) wordt soms zwaar belast door langdurig rechtstaan, repetitieve bewegingen en voorovergebogen houdingen. Ook het mentale aspect mag niet vergeten worden: contact met (soms veeleisende) klanten, werkdruk, onregelmatige werkuren, weekendwerk ...

In deze brochure overlopen we de voornaamste veiligheids- en gezondheidsrisico's en reiken we oplossingen aan om de gevolgen ervan te beperken. Het resultaat moet zijn dat de werknemers op een gezonde en veilige manier kunnen werken. Dit is niet enkel belangrijk voor deze werknemers, maar ook voor de werkgever en voor de klanten van het kapsalon.

¹ De term 'kapper' in deze brochure verwijst naar personen van beide geslachten

1 Veiligheidsrisico's

In een kapsalon vinden we op vlak van veiligheid verschillende risico's terug. Een voornaam risico ontstaat uit het gebruik van elektrisch materiaal. Verder is er gevaar voor brand en ontploffing. Ook zijn er fysieke risico's zoals val-, struikel- en snijgevaar.

1.1 Elektrische installaties en elektrisch materiaal

Een kapper gebruikt een nogal wat elektrische toestellen (tondeuses, haardrogers, krultangen...). Volgende voorzorgsmaatregelen moeten genomen worden:

- Vijfjaarlijkse keuring van de elektrische installatie (verdeelkast, zekeringen, stopcontacten, schakelaars, enz.) door een Externe Dienst voor Technische Controle. Indien er inbreuken worden vastgesteld, moeten deze onmiddellijk hersteld worden.
- Jaarlijkse controle van de toestellen en de snoeren
- Vermijd overbelasting van stopcontacten
- Elektrische toestellen niet gebruiken met natte handen
- Haardrogers en andere toestellen uitschakelen alvorens ze neer te leggen
- Bij het verwijderen van een stekker uit het stopcontact de stekker vastnemen en niet aan het snoer trekken.

1.2 Brand en ontploffing

Door de combinatie van elektrische toestellen en scheikundige stoffen is er gevaar voor brand en ontploffing. Volgende preventiemaatregelen zijn dan ook belangrijk:

- Laat de gasinstallatie regelmatig keuren
- Zorg voor een goede verluchting van het kapsalon
- Nooit roken in het kapsalon of in de bereidingsruimtes
- Voorzie voldoende brandblussers
 - Enkel goedgekeurde brandblussers zijn toegelaten: BENOR-label conform met de normen NBN S21-011 tot S21-018
 - Gebruik liefst schuimblussers (geven het minste beschadiging aan materialen)
 - Zorg dat de brandblussers goed bereikbaar zijn (goed zichtbare plaats, niet achter deuren, niet te hoog ...)
 - Laat de brandblussers jaarlijks keuren
- Voor grotere kapsalons: voorzie vluchtwegen en nooduitgangen en duidt deze duidelijk aan

1.3 Val- en struikelgevaar

Vallen en struikelen (vaak ten gevolge van uitglijden) zijn de voornaamste oorzaken van ongevallen in kapsalons. Om dit te vermijden:

- Ruim gemorste producten onmiddellijk op (en doe dit met handschoenen aan)
- Borstel afgeknipt haar na elke klant aan de kant
- Plaats geen werkwagentjes of krukken in de doorgangen
- Ruim snoeren goed op
- Voorzie (indien mogelijk) een antislipvloer
- Markeer opstapjes en kleine treden
- Zorg voor een goede verlichting
- De kapper draagt best comfortabele, brede en geveterde schoenen zonder hoge hakken en met een vochtwerende antislipzool.

1.4 Snijgevaar

Het werken met scharen, scheermesjes, tondeuses... geeft natuurlijk een groot risico op snijwonden:

- Werk met veilig materiaal
- Voorzie opleiding om materiaal op juiste manier te hanteren

Werk met
veilig materiaal

Voorzie opleiding
om materiaal
op de juiste manier
te hanteren

2 Gezondheidsrisico's

Het beroep van kapper houdt verschillende gezondheidsrisico's in: nek- en rugklachten door slechte houdingen, spierpeesbotaandoeningen ook door slechte houdingen en door repetitieve bewegingen, spataders (varices) door het langdurig rechtstaan, huidziekten door contact met water en scheikundige producten ...

2.1 Spier-pees-botaandoeningen

Spier-pees-botaandoeningen, vaak ook musculoskeletale aandoeningen (MSA) genoemd, zijn gezondheidsproblemen die ontstaan door overbelasting van structuren als spieren, pezen, ligamenten, zenuwen en gewrichten. Na huidaandoeningen zijn dit de meest voorkomende beroepsziekten bij kappers. Een aantal maatregelen moeten voorkomen dat er (onherstelbare) schade optreedt:

Neem een goede houding aan:

- Werk zoveel mogelijk met een rechte rug (en dit zowel aan de wasbak als aan de kappersstoel)
 - Stel de hoogte van de kappersstoel juist in
 - Gebruik een kapperskrukje
- Dicht bij de klant werken, niet reiken
- Recht tegenover de klant staan, niet werken met gedraaid bovenlichaam
- Werk zoveel mogelijk tussen borst en schouderhoogte
- De ellebogen laag houden
- Hou de polsen zoveel mogelijk in een neutrale (in het verlengde van de onderarm) positie
- Vermijd veelvuldig draaien en buigen van de polsen
- Zorg voor voldoende afwisseling in taken.

Voorzie/gebruik aangepast materiaal:

- In hoogte verstelbare wasbakken, kappersstoelen en kapperskrukken
- Bij voorkeur lichte haardrogers met zwaartepunt bij de pols
- Lichte haarborstels met handvat tussen 11 en 12cm
- Scharen met pinksteun
- Een in hoogte verstelbaar materiaalwagentje met 4 zwenkwielen

2.2 Huidaandoeningen

Huidaandoeningen zijn met voorsprong de meest voorkomende beroepsziekte bij kappers. We onderscheiden twee voornamelijk soorten aandoeningen op dit vlak: irritatief of ortho-ergisch contacteczeem en allergisch contacteczeem.

2.2.1 Irritatief contacteczeem (ortho-ergisch contacteczeem)

Deze vorm van eczeem treedt op wanneer een gezonde huid veelvuldig in contact komt met irriterende stoffen. We denken aan detergënten, zeepen, was- en afwasmiddelen... Koude en wrijving maar ook overvloedig contact met water kunnen het probleem verergeren.

In eerste instantie treedt er een prikkeling en jeuk op. Dit wordt later gevolgd door ontstekingsreacties: roodheid, natheid, bultjes, schilfering, kloven ...

Belangrijk is dat deze vorm van huidziekte bij iedereen kan voorkomen: overdreven blootstelling aan irriterende stoffen en onvoldoende herstelmogelijkheden maken iedereen vatbaar voor irritatief contacteczeem.

2.2.2 Allergisch contacteczeem

In tegenstelling tot ortho-ergisch contacteczeem komt allergisch contacteczeem niet bij iedereen voor: het doet zich enkel voor bij mensen die 'allergisch' zijn voor een bepaalde stof. Als je een allergie hebt, dan is de kleinste hoeveelheid stof voldoende om een huidreactie uit te lokken. Belangrijk bij deze aandoening is dat je niet allergisch geboren wordt, maar dat het zich op een bepaald moment ontwikkelt. Dit kan kort na de eerste blootstelling, maar ook soms pas na jaren met een product gewerkt te hebben. Omdat bepaalde stoffen vlugger allergie veroorzaken dan andere, is het belangrijk altijd met handschoenen te werken.

Het is vaak moeilijk om op het zicht een allergisch van een irritatief contacteczeem te onderscheiden. Ook hier vinden we jeuk, bultjes, schilfering en natheid.

2.3 Aandoeningen van het ademhalingsstelsel

Ook het ademhalingsstelsel kan op twee manieren 'bedreigd' worden: allerlei producten kunnen irritatie van de luchtwegen veroorzaken. Deze irriterende producten geven reacties zoals hoesten, keelpijn, loopneus... Bij het stoppen van de blootstelling zullen de letsels meestal snel genezen.

Anderzijds kan er ook hier een allergie optreden: dit uit zich meestal als een beroepsastma. De kapper die overgevoelig is voor bepaalde producten (vb haarlak) zal bij blootstelling kortademig worden. Op termijn kan dit ook aanleiding geven tot een chronische bronchitis, met aanhoudende hoest en kortademigheid.

Zorg daarom altijd voor een goede ventilatie van het kapsalon. Gebruik zo weinig mogelijk haarlak, sprays of gels. Indien producten moeten klaargemaakt worden doet men dit best in een afgezonderde ruimte, waar een speciale afzuiging voorzien wordt.

2.3 Spataders of varices

Spataders of varices zien we zelden terug in officiële statistieken over beroepsziekten bij kappers. Door het langdurig rechtstaan is dit echter wel degelijk een risico dat met het beroep gepaard gaat. Een aantal maatregelen moeten helpen in de voorkoming van deze aandoening:

- Wissel staand en zittend werk zoveel mogelijk af
- Tracht af en toe een kleine verplaatsing te doen (enkele stappen)
- Doe 'pomp oefeningen' voor de kuitspieren: hef de hielen af en toe van de grond
- Gebruik waar mogelijk een in de hoogte verstelbare kappersstoel
- Draag aangepast schoeisel (zie punt 1.3)
- Wissel het steunbeen af
- Voorzie korte, zittende rustpauzes (10 minuten na 2 uur werk)
- Draag geen spannende kledij of kousen met spannende elastieken
- Draag eventueel steunkousen
- Algemeen:
 - Zorg voor een goede fysieke conditie
 - Vermijd overgewicht
 - Vermijd lange, warme baden, sauna
 - Wisselstortbaden (warm/koud) op de benen kan helpen
 - Slaap op een goede matras; zet het voeteneinde desnood een 10-tal centimeter hoger

3 Andere risico's

3.1 Biologische risico's

Tijdens het contact met de klant bestaat er eveneens een kleine kans dat er infectieziekten doorgegeven worden aan de kapper. De kans hierop is echter tamelijk klein. Hygiënische maatregelen kunnen dit risico dan ook grotendeels beheersen :

- Handen wassen voor het eten of voor het roken.
- Was- en toiletfaciliteiten ter beschikking stellen van de werknemers
- Reinigen van het salon op regelmatige basis
- Contact met bloed van klanten absoluut vermijden
- Bij vaststellen van infecties de klant onmiddellijk verwijzen naar een arts
- Werkdoeken direct in de schoonmaak werpen en wassen op 90 graden
- Gereedschappen desinfecteren na contact met bloed of wondvocht en na gebruik bij klanten met een hoofdhuidinfectie

3.2. Lawaai

De grootste bron van lawaai in een kapsalon ligt in het gebruik van haardrogers. In combinatie met de gesprekken die plaatsvinden kan dit overlast geven.

Daarom:

- Wissel taken af
- Maak de afstand tussen twee klanten zo groot mogelijk
- Wees bij de aankoop van materiaal alert op geluidsniveaus

3.3. Psychosociale risico's

Op psychosociaal vlak vinden we in het kapsalon heel wat risico's terug. Zo is er het constante contact met klanten en collega's. Taken moeten onderling verdeeld worden en uurroosters moeten opgesteld worden. Veel werk gebeurt 's avonds en in het weekend. Kappers moeten duidelijke instructies krijgen wat te doen ingeval van psychosociale problemen. Bij wie ze terecht kunnen als ze geconfronteerd worden met een van bovenstaande problemen.

4 Varia

4.1. EHBO

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen die we kunnen nemen, doen er zich soms toch nog ongevallen voor. De werkgever en de werknemers moeten leren inschatten wat de ernst van het ongeval is: kunnen we zelf handelen, moeten we naar de huisarts of moeten we de hulpdiensten (112) verwittigen.

Een EHBO-kit moet aanwezig zijn om kleine verwondingen te verzorgen. Ook is een opleiding om juist te handelen bij kleine ongevallen is aangewezen. Hier leert men eveneens om juist hulp te roepen wanneer de toestand ernstiger is en om correct hulp te bieden in levensbedreigende situaties. Dit kan van toepassing zijn op collega's, maar ook op klanten.

Arbeidsongevallen moeten steeds gerapporteerd worden bij de werkgever en bijgehouden in een register.

4.2. Moederschapsbescherming

Zwangere werkneemsters zijn verplicht hun werkgever onmiddellijk op de hoogte te stellen van de zwangerschap. Maatregelen dienen genomen te worden om risico's uit te sluiten of in te perken:

- Draag steeds handschoenen bij het hanteren van chemische agentia
- Draag plat, dicht schoeisel
- Vermijd het tillen van lasten
- Las voldoende rustperiodes in om het langdurig rechtstaan te beperken

Notities

[illegible]

[illegible]

De informatie uit deze folder is afkomstig van CLB Externe Preventie.

U kunt deze brochure ook downloaden van onze website www.clbedpb.be of via eenvoudige aanvraag per e-mail

Voor alle vragen over welzijn kunt u bij ons terecht.

Download deze brochure (en alle andere) op
www.clbgroup.be/externe-preventie/brochures-nieuwsbrieven-info

CLB EDPB vzw
Industrieterrein Kolmen 1085
3570 Alken - T 011 59 83 50 - edpb@clbgroup.be
www.clbgroup.be/externe-preventie

